

REBECCA RAISIN

PARIŠKA KNJIŽARA ZA SLOMLJENA SRCA

Nakladnik:

Koncept izdavaštvo j.d.o.o.,
Borongaj aerodrom 12, Zagreb

Za nakladnika:

Daniel Đurđevac

Urednica:

Ana Briški Đurđevac

Lektura:

Nikolina Gajić

Korektura:

Mirna Pucelj

Grafičko oblikovanje:

Blid

Dizajn korica:

Studio 2M

Tisak:

Og grafika d.o.o., Jastrebarsko, rujan 2026.

The Paris Bookshop for the Broken-hearted

Copyright © 2025 Rebecca Raisin

First published worldwide in English by Boldwood Books Ltd

Translation rights arranged through The Agency srl of Vicki Satlow

Copyright © za hrvatsko izdanje: Koncept izdavaštvo j.d.o.o. i Sanja Ščibajlo, 2026.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije biti objavljen ili pretisnut bez prethodne suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava.

ISBN 978-953-8593-23-9 (meki)

ISBN 978-953-8593-24-6 (tvrdi)

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu knjižničnog sustava Bukinet (katalog.bukinet.hr) pod brojem 991006051409809366 i 991006051409909366 (tvrdi uvez)

REBECCA RAISIN

Pariška knjižara za slomljena srca

S engleskoga prevela
Sanja Ščibajlo

KONCEPT
IZDAVAŠTVO

*Za najsentimentalnijeg dečka koji je ikada živio; Wille,
obožavam tvoj suludi šarm i energiju vuka samotnjaka
koji živi po svojim pravilima. To je stvarno super!
(Oprosti, morala sam!)*

NIKADA, NI U svojim najluđim snovima nisam očekivala da će se moj život urušiti na tako spektakularan način. Kako se to dogodi osobi poput mene, koja svaki svoj potez planira vojničkom preciznošću? Uspostavila sam sustave, i vjerovala sam da će me oni štititi. Pazite, pokvarit ću vam kraj: nisu me zaštitili.

Ne samo što se moram brinuti zbog sebe, ovdje je i moja trinaestogodišnja kći Eloise na koju moram misliti. Ne nosi se baš dobro s iznenadnim preseljenjem iz Londona natrag u naš rodni grad Pariz. Ne okrivljujem je. Tko želi da ga odvoje od prijatelja i iščupaju iz svega što poznaje?

Usprkos svojim naporima da spasim situaciju, moje su se financije našle između čekića i nakovnja. Ne mogu platiti stanarinu za sljedeći mjesec, a računi se samo gomilaju, pa sam morala poduzeti drastične korake, spakirati nas i put pod noge bez odlaganja. Duboko u sebi Eloise zna da je povratak u Pariz *doista* jedini izlaz, ali to ne znači da je zbog toga sretna. Koji bi tinejdžer bio?

A ja, pa, zahvalna sam što uopće *imam* kamo otići, usred ovog kaosa.

Iako, u ovim je okolnostima nevjerojatno teško tako pobjeći i priznati poraz. Premalo bi bilo reći da se osjećam kao zadnja gubitnica. U cijelom svom životu odrasle osobe trudila sam se napredovati i biti uspješna kako bi moja kći imala stabilan i siguran dom.

A evo me sada ovdje, moji su se najgori strahovi ostvarili. Ostala sam gotovo bez prebijena novčića, nemam dom koji bih mogla nazvati našim, i nemam posao. Trpim posljedice najnovijih preokreta u zapletu te sage, ali ovo je stvaran život, a ne neka profinjena fikcija čije korice poslije čitanja jednostavno mogu zatvoriti.

Kada si samohrana majka, takva je situacija vrlo zastrašujuća, ali dajem sve od sebe kako bih te brige zasad ostavila po strani i usredotočila se na ono što mogu kontrolirati. Sreću svoje kćeri. Novi početak.

No nije sve baš tako crno; moji me roditelji na Montparnasseu čekaju otvorenih ruku.

Dok se Eurostar polako približava Gare du Nordu, sjedim zavaljena u svoje sjedalo dok se Eloiseina glava lagano ljulja na mojem ramenu. Dok spava, s lijepih crta njezina lica nestane ljutnja koju potiskuje u sebi. Ljutnja usmjerena samo prema meni. Što je razumljivo. U našoj maloj dvočlanoj obitelji i nema koga drugoga optuživati.

Dala sam sve od sebe kako bih smirila njezine ispade bijesa objasnivši joj naš novi (neizvjestan) plan i sve razloge zbog kojih će nam dobro poslužiti, ali ona i dalje tvrdi da je odlazak iz Londona baš "jadan" i da sam joj upropastila život. U takvim trenucima shvatim kako se utječem humoru što, priznajem, baš i nije najsnažnije oružje u mojem arsenalu, ali to je ono što predlaže većina knjiga o odgoju tinejdžera u ovo naše suvremeno doba — *Spustite se na njihovu razinu. Potrudite se da sve bude zabavno!*

Kada takav pristup neumitno podbaci, naglasim sve pustolovine u koje se možemo zajedno upustiti, kao na primjer promatranje pariških vodoriga koje svojim strašnim licima koja gledaju s crkava i ostalih svetih mjesta drže na odstojanju zle sile. Te vodorige, zapravo, imaju mnogo praktičniju svrhu: kanaliziraju oborinske vode i drže ih podalje od zidova kako bi se spriječila erozija i šteta načinjena kišnicom. Meni je o njima draže razmišljati kao o stražarima što sjede visoko na svojim istakama i štite grad od najrazličitijih mračnih sila.

Pri takvim prijedlozima dočeka me Eloiseino kolutanje očima i prijezirna grimasa koja me odmah vrati na moje mjesto. Ipak se i dalje trudim jer sam na te knjige o odgoju potrošila pravo malo bogatstvo i ne namjeravam sada priznati poraz. Ne ponovno, hoću reći. Pa ne može baš sve krenuti po zlu, jer ako može, što to govori o meni?

Sada smo već gotovo kod kuće. Što se više primičemo Parizu, to lakše dišem. Čvorovi koji mi grče ramena polako se raspliću. Nikada nisam mislila da ću napustiti London, pogotovo ne pod oblakom sumnje, ali tu sam, gdje sam. Ako ništa drugo, imat ću svoje roditelje na koje ću se moći osloniti.

Moja *maman* i Eloise izvrsno se slažu, pa se nadam da će ona iz moje kćeri uspjeti izvući više od pukih jednosložnih riječi, dok ja s prošlosti brišem puste naslage prašine.

Ili proživljavam slom živaca.

Zašto ne oboje? Najbolje je sve mogućnosti držati otvorenima; ako ništa drugo, to *jesam* naučila iz svih tih pakleno teških posljednjih mjeseci u kojima osmijeh držim na usnama toliko uporno, da mi se već čeljust sva ukočila, što će vjerojatno rezultirati odlaskom zubaru, dok škrgućući zubima u prah pretvaram materijal od kojeg su načinjeni. Neprestano podsjećam sebe da ne smijem podleći panici.

Dišem u vrećicu, čemu me podučila moja bivša psihijatrica. To je tehnika koja će mi pomoći kada me svladaju napadaji tjeskobe. Zatičem sebe kako tim metodama samosmirivanja

u posljednje vrijeme pribjegavam sve češće, vjerojatno zbog činjenice što su svi moji pažljivo načinjeni planovi ili potopljeni ili pretvoreni u prah i pepeo. Evo, bijes ponovno podiže svoju ružnu glavu. I to dok sjedim zarobljena u vlaku i pretvaram se da čitam roman i dok moje srce udara u *staccato* ritmu, a misli se jureći spotiču jedna o drugu. Teško je upravljati tom iznenadnom divljom izmjenom emocija dok se pokušavam izvana doimati smirenom. Kao da sve držim pod kontrolom. Staloženo. Baš kao i uvijek. Ja sam pribrana osoba i takva ću bome i ostati.

U tom trenutku tišine razmišljam o činjenici da su me moji voljeni sustavi iznevjerili. Zapravo, dopustite mi da to oblikujem drukčije: da je *muškarac* kojeg sam voljela i kojemu sam vjerovala izmanipulirao te moje sustave i iznevjerio me. Kao kad podesite računalni program, oni su trebali djelovati kao alarm koji će zabljeskati neonskim slovima i upozoriti me: *Katastrofa na pomolu! Poniženje iza ugla.*

Glupa glupača kakva jesam opustila se u svom ljubavnom mjehuriću i vjerovala muškarcu kojemu sam dala svoje srce na dlanu. Moj partner u ljubavi i poslu, Alexander, sjeo je u bager, pregazio i jedno i drugo te usred noći dao petama vjetra. Ja sam (obično) razumna osoba, ali bilo je otada trenutaka u kojima sam bila došla u iskušenje osvetiti se tome tipu zbog njegovih zločina. Srećom po njega, Eloise me većinom navečer treba, ako ni zbog čega drugoga, a onda samo da mi kaže kako sam je iznevjerila, pa sam imala malo previše posla, bila malo previše *sluđena*, a da bih pronašla njegovo skrovište i njegovu pastu za zube zamijenila mašću za hemoroide. Ovo vjerojatno iz mene govori slomljeno srce. U kaosu rasplitanja svih vidova njegove prijevare, nisam imala vremena procesuirati vlastitu povrijeđenost. Sada kad je zauvijek otišao iz moga života, mogu se pretvarati da nikada nije ni postojao. *Što ste rekli, koji Alexander?*

Ostarijela sam sigurno cijelo desetljeće otkako smo se posvađali i sada samo želim divljati i toptati nogama, ali naravno

da ne mogu jer to jednostavno nije u mojoj prirodi. Nisam to bila isplanirala, a moja bi kći skrenula s uma kada bi ugledala svoju vrlo smirenu, vrlo odmjerenu majku kako gubi dodir sa stvarnošću. Ponekad je jako, jako nepravедno biti odraslom osobom.

U ovome trenutku potiskujem vrištanje, stisnute šake u mislima podižem prema plavom proljetnom nebu, iskolačenih očiju iz sebe izbacujem sav taj nakupljeni bijes, ali znam da bi to samo bila karta prema još gorim ispadima. Umjesto toga, sjedim leđa ravnih kao šipka u vlaku koji se lagano ljuljuška, i pretvaram se da čitam dok pijuckam vodu što mi se slijeva niz bradu, zbog one malo prije spomenute ukočene čeljusti.

Knjiga s kojom se borim ljubavni je roman. Svaku riječ doživljam kao ubod nožem ravno u srce. Čitam tu bajkovitu sentimentalnu glupost samo zato što mi ju je kao oproštajni dar dala susjeda s gornjeg kata, koja je rekla da je čitanje ljubavnih romana jedini *dokazani* lijek za slomljeno srce. Inzistirala sam na tome da argumentira istinitost te tvrdnje, razočarana kada je nije uspjela podržati čvrstim dokazima. Umjesto toga, ljutito je puhala i otpuhivala, ugurala knjigu u moje ruke i brzo za sobom zalupila vratima.

Da ne vjerujem da je spaljivanje knjige grijeh, tu bi dražesnu pripovijest o neprijateljima koji se na kraju pretvore u ljubavnike već gutala vatra, dok bih ja iz punih pluća pjevala antiljubavnu pjesmu kako bih upozorila ostale slične meni, koje su, kao i ja, doista mislile da je ljubav na prvi pogled moguća i ostvarljiva pojava.

A pazite sad: nije.

Sve je to laž, koju pisci ljubavnih romana tkaju samo zbog svoje financijske dobiti. Kako li se samo *usuđuju*! Već sam napola bila odlučila poslati u novine priopćenje za javnost na tu temu, kada sam se sjetila da ja više nemam posao, da sam osim toga postala nepoželjnom i da bi žena iz odjela prodaje pomislila da sam sasvim sišla s uma. I imala bi pravo jer sam u posljednjih deset godina uredila na tone ljubavnih romana i

uživala u njihovu čitanju, pa sam zapravo bila *suučesnicom* u toj velikoj farsu zvanoj ljubavna priča!

E pa, više ne. Eloise i ja napustile smo London sa samo dva kofera i naprtnjačom punom knjiga. Imam još dvije vrećice, ali one se nalaze ispod mojih očiju, i ondje će, još neko poduže vrijeme, i ostati. Stvari od kojih se nismo mogle rastati poslale smo u Francusku još ranije i većinom su to stvari koje su važne Eloise, njezini suveniri, darovi koje je bila dobila za uspomenu i sitnice sentimentalne vrijednosti.

Sad poslije cijele te drame u svojoj se zreloj dobi od tri-deset i tri godine osjećam naprosto prastarom. Svoju sam kćer dobila relativno mlada, kada mi je bilo dvadeset. Njezin "papa" Etienne, moj dragan iz srednje škole i velika ljubav mog devet-naestogodišnjeg života, bacio je samo jedan pogled na pozitivan rezultat testa za trudnoću i vrišteći pobjegao glavom bez obzira, te ga nikada više nisam vidjela. Na teži sam način naučila da, koje god mjere opreza poduzeli, nesretni se slučajevi *mogu* dogoditi. No cijela mi se ta situacija jednostavno činila nekako sudbonosnom. Ne vjerujem u čiribu-čiriba, no kada je Eloise došla na ovaj svijet znala sam kako je bilo suđeno da se to dogodi, bez obzira na sve poteškoće s kojima sam se suočavala kao vrlo mlada i samohrana majka.

Pa ipak, Etienneovo me napuštanje samo učvrstilo u stano-vištu da su muškarci vragovi kojima ne smijete vjerovati. Od tada pa nadalje morala sam se žestoko usredotočiti kako bih ostvarila svoje snove s bebom na leđima. Nedugo poslije Eloiseina rođenja vratila sam se studiranju kako bih diplomirala. Nije bilo lako uskladiti učenje i majčinske obveze i katkad sam jednostavno željela odustati od svega i posvetiti se samo svojoj bebi, ali zamislila sam njezinu budućnost pa sam stisnula zube i vratila se poslu.

Nisam imala ni vremena ni sklonosti prema romantičnim odnosima, a iskreno, nisu mi ni nedostajali. Majčinstvo mi je bilo sjajna prilika za usvajanje činjenice da u životu ne možeš sve isplanirati. Moraš naučiti postati prilagodljivijom. Muškarcima doviđenja; rutino, dobrodošla.

Nakon što sam završila faks sljedećih sam se pet godina napornim radom polako probijala prema vrhu francuske izdavačke industrije. Kada su mi ponudili početni položaj u jednoj izdavačkoj kući u Londonu, prihvatila sam ga objeručke. Preseljenje sam si mogla priuštiti samo zato što sam od svoje tetke naslijedila nešto novca, a to mi je pomoglo da u tako velikom gradu kakav je London podmirujem iznimno visoke životne troškove i plaćam Eloisein boravak u vrtiću. Naučila sam pravo značenje riječi “štedljivost” i nisam micala pogled sa svog cilja: napredovanja i života na višoj osobnoj i poslovnoj razini. Ambicija mi je punila želudac i onda kada hrane u njemu nije bilo.

I, tko će ušetati u drugi čin, nego zgodni bibliofil s manirima razmetljivog zločestog dječaka, Alexander. Obožavao je riječi, ali obrazovao se za brojeve, odijevao se uredno i otmjeno, a govorio kao najiskusniji zavodnik. Odisao onom privlačnom energijom osobe koja je u stanju i voljna “preuzeti stvari u svoje ruke”. Pomoglo je i to što je bio čista suprotnost mojem mladiću iz tinejdžerskih dana koji je bio nalik na plišanog medvjedića te je pobjegao i prije no što je moj trbuh počeo rasti. Moj je um zbog toga sastavio jednadžbu koja je govorila kako su plišani medvjedići loši, a zločesti dečki dobri. Stvarno, logika je iza takvog načina razmišljanja bila ozbiljno manjkava, sad mi je to jasno.

Ja, Coco Chevallier, s oklijevanjem sam sebi bila dopustila primiti dar povratka u zaštićeni mjehurić koji se zove zemlja ljubavi. Na mjesto na kojem se ne događa ništa dobrog. Zašto to nisam *upamtila*? Alexander mi je bio obećao cijeli svijet, a dao mi nije ništa, i još je pri odlasku spalio sve iza sebe.

Osim toga, pomalo je smiješno što je žena, čiji se posao sastoji od uređivanja srcedrapateljnih ljubavnih priča, u cijelom svom životu bila u samo dvije ljubavne veze, i što nijedna od njih nije baš dugo potrajala. Je li problem u meni? Sigurno jest. Ili je u njima. Pretpostavljam da se zbog činjenice što sam imala samo dvije prave ljubavi na to pitanje ni ne može pružiti pravi odgovor, jer varijabli je premalo, a da bi se mogle

izmjeriti. No, uvijek sam smatrala da u ljubav ne možeš samo utrčati, kao grlom u jagode. Nisam željela riskirati upoznajući svoju kćer s nekom neodgovornom propalicom. Osim što to, na kraju, ne znajući, ipak jesam učinila. E pa, nikad više.

Eurostar škripeći, cvileći i šišteći polagano ulazi na postaju, i taj se pneumatički zvuk nije previše razlikovao od vriske u koju se upustila moja kći kada sam joj rekla da napuštamo London. Ta glasna buka trgne Eloise iz sna. Ona zijevne, ručke protegne visoko iznad sebe, dražesno, kao labudica koja rastresa perje i širi krila.

Kažu da kada imaš dijete srce nosiš izvan svog tijela, i to je istina. Tvoje je srce odjednom u opasnosti, ranjivo je, jer više ne kuca samo za tebe, već i za emocionalnu povezanost s tvojim djetetom. Sve je uvećano. Istovremeno je to neobično, intenzivno i prelijepo.

— Mrzim vlakove — kaže ona trljajući pocrvenjele oči, još uvijek otečene od prijašnjeg izljeva suza, jer su je prijatelji danas iznenadili došavši se još jednom oprostiti s njom. — Hoće li nas *mémère* dočekati na stanici? — pita Eloise.

— Neće, dušo. Rekla sam joj da ćemo sjesti na bus i s njom se sastati u stanu, kako bih je poštedjela napora. Možemo otići u Marché Edgar Quinet i kupiti baget, masline i brie za *apéro*. Moji roditelji žive u stanu na Montparnasseu, usred najživlje akcije.

Taj je kraj natopljen književnom poviješću. Nekoć je bio, u dvadesetima dvadesetog stoljeća, glavno okupljalište siromašnih umjetnika i za život mnogo zdravije mjesto nego što je sada. No i danas to je književno čvorište, a s obzirom na moj senzibilitet knjiškog crva, obožavam svaki četvorni centimetar toga područja. Raj je to i za gurmane, u kojem postoji mnoštvo tržnica na otvorenome koje nude visokokvalitetne namirnice po vrlo prihvatljivim cijenama. Pretpostavila sam da će Eloise željeti nešto prigristi kada doputujemo, pa se odlazak na tržnicu uklapa u naš budžet, ili u nepostojanje istoga.

— Mrzim Pariz.

Ponekad se čini da tinejdžeri mrze sve živo, ali sudeći prema knjigama na tu temu, jednostavno žele spoznati vlastiti identitet i pronaći nove načine za snažnije izražavanje svoje neovisnosti. Meni to mišljenje ima smisla, pa se držim svega čemu su me podučili: *budi sućutna*.

— Tako treba! Pariz doista *jest* prava paklenska rupa. — Nadam se da će, kada vidi da se slažem s njome, shvatiti kako sam na njezinoj strani. Mi smo dvočlana ekipica. *Naprijed, naši!*

Ona nabora nos. — Pokušavaš li ti to biti smiješna?

Nos naboram i ja, oponašajući je. — Što? Ne. Izražavam *podršku*.

Razgovor s Eloise sličí hodanju po užetu razapetom iznad provalije; pravi je to čin održavanja ravnoteže između ispravnih i pogrešnih poteza. Čini se da ja uvijek povučem pogrešan, ali nadam se da ću, dok učim o tim burnim tinejdžerskim godinama, biti sve bolje opremljena za to hodanje.

Sjećam se kako sam i sama nekoć bila mršava i krakata tinejdžerica čiju su svaku i najmanju zlovolju uvećavali i pogoršavali hormoni koji su se u meni bučkali, pa dajem sve od sebe da budem ljubazna i na lice lijepim osmijeh zbog kojeg dobijem tenzijsku glavobolju. Ukočenost čeljusti ponovno je podignula svoju ružnu glavu. — Hajdemo pojesti *fromagea* koliko smo teške, pa da vidimo hoće li to pomoći.

Eloise zakoluta očima i nešto progundá. Jako je osjetljiva ta životna dob. Voljela bih da mogu reći kako je tu vrstu ponašanja moje kćeri potaknuo raspad našeg londonskog života, ali avaj, bojim se da nije tako. Čim je svanula zora dana kada je navršila trinaest godina, moja se dotad vesela i opuštena šaljivica promijenila i počela osjećati duboke emocije, snažne senzacije kojima još uvijek nije do kraja ovladala. I sve je to sasvim normalno, naravno, ali zatekla me i jako iznenadila hitrost te preobrazbe. Odatle i moji brzinski napori da se obrazujem po tim pitanjima, kako bismo na drugu stranu obje izronile relativno netaknute.

— Sir? *To* je tvoj odgovor na probleme?

Kako sir uopće može biti pogrešan odgovor? Pa riječ je o siru, za boga miloga! Po načinu na koji je izvila usnicu vidim da nije impresionirana. — Pa ne može naškoditi, zar ne? — Kupovanje hrane na mjesnoj tržnici financijski je isplativije od objedovanja po bistroima. Dok ne pronađem novi posao, naše će financije biti poprilično nategnute. A za sada potraga za poslom i ne ide baš predobro. Zapravo, imam nekakav gadan osjećaj da su me u Londonu stavili na crnu listu u izdavačkoj industriji, što je samo još jedan razlog da požurim kući i počnem se nadati da su moji izgledi za pronalaženje posla u Parizu malo veći. Ali ništa od toga ne dijelim sa svojom kćeri jer bi ju po svoj prilici uhvatio gadan izljev bijesa, a za tako nešto pri sebi trenutačno nemam dovoljno tableta protiv glavobolje.

Povratak kući u Pariz sigurno je najbolje rješenje za sve naše muke, zar ne? Mogu se samo nadati da vijesti o krađama po dućanima nisu doprle do Grada svjetlosti. Bili su me oslobodili svih optužbi po tom pitanju, ali mrlja je ostala. Užasno je što mi se to uopće dogodilo, a bila sam sasvim nevina. Pokušavam ne razmišljati o tome, jer ću se u protivnome samozapaliti.

Vlak se zaustavio. — Uzmi svoju torbu, dušo. Idemo.

Iz vlaka zakoračim na peron prepun ljudi i gužve i pomažem Eloise da na njega spusti svoj kofer. Probijamo se kroz postaju Gare du Nord; sav taj kaos, sva ta mnogobrojna tijela koja žure u svim smjerovima, čak i žandari sa svojim ogromnim puškama i ozbiljnim licima u meni izazivaju neobičan mir. Tješi me poznat osjećaj da sam ponovno na domaćem tlu.

Kada izađemo iz postaje hodam ispred Eloise, dok ona petlja po svom mobitelu. Prema meni hoda prilično zgodan muškarac; pokušavamo izbjeći se postraničnim dvokorakom, ali krećemo se u istom smjeru i na kraju se zaletimo jedno u drugo. Zastanemo, i gotovo mi se učini da se svijet malo naherio, ili sam ja samo nakratko izgubila ravnotežu. Ali ne mogu, a da ne osjetim nalet privlačnosti dok nam se pogledi susreću. To jest, sve dok se Eloise straga ne zaleti u mene, i ne ispali me ravno u toplinu njegova naručja.

— Pa dajte malo pazite kam' hodate! — zakriješti moja kći, i taj je čarobni trenutak prošao. Muškarac mi se jednim hitrim korakom makne s puta i više ga nema.

Što je *to* bilo? Još nikada prije nisam osjetila takvu iskru; *coupe de foudre*. Okrenem se kako bih ga pokušala na pločniku prepunom ljudi pronaći pogledom, ali izgubio se iz vida.

— Hoćeš li već jednom *krenuti*? — obrecne se Eloise. — Trebam Wi-Fi.

Izdahnem napetost. *Coupe de foudre*. Ljubav na prvi pogled običan je mit! Laž! Moje siroto ranjeno srce očito ne radi kako treba. Zašto mi se onda taj kratak susret učinio poput ljubavne priče koja je upravo prvi put udahnula?